

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Wprowadzenie do teorii przekładu		8.0.12328	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Instytut Lingwistyki Stosowanej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Lingwistyka stosowana	forma	niestacjonarne (zaoczne)
		moduł	komunikacyjno-translatoryczna
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Maciej Pławski; dr Grzegorz Grzegorzczak			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Wykład		Semestr 3:	
Sposób realizacji zajęć		15 godzin - udział w zajęciach,	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		30 godzin - samodzielna praca z zadaniami i literaturą wskazaną przez prowadzącego,	
Liczba godzin		30 godzin - przygotowanie się do zaliczenia, udział w zaliczeniu.	
Wykład: 15 godz.		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
fakultatywny (do wyboru)		- niemiecki - angielski - polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją - Praca w grupach		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		- wykonanie prac tłumaczeniowych - kolokwium	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie z oceną w semestrze 3 na podstawie: • aktywnego udziału w zajęciach, wykonania prac tłumaczeniowych oraz zaliczenia końcowego testu pisemnego.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	kolokwium w postaci testu pisemnego	wykonanie prac tłumaczeniowych oraz dyskusja na ten temat
	Wiedza	
K_W01	+	
K_W02	+	
K_W04	+	
K_W05	+	
K_W06	+	
	Umiejętności	
K_U02	+	+
K_U04	+	+
	Kompetencje społeczne	
K_K04		+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Zaliczenie przedmiotu "Wstęp do językoznawstwa" w semestrze 2.

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka niemieckiego, angielskiego oraz polskiego na poziomie pozwalającym na osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Cele kształcenia

Celem nauczania jest zaznajomienie słuchaczy z zagadnieniami teorii i praktyki przekładu, objaśnienie możliwych strategii i technik tłumaczeniowych oraz przedstawienie zagadnień i problemów związanych z pracą tłumacza.

Treści programowe

Wprowadzenie do współczesnych teorii przekładu, językoznawcze aspekty przekładu, ekwiwalencja wg E.Nidy, semantyka w przekładzie, funkcjonalizm w przekładzie, przekład a polisystem literacki, przekład jako metafora, polityka i rola tłumacza w procesie przekładu, obcość i udomowienie w przekładzie (w języku angielskim). Modele komunikacji językowej, komunikacja bez tłumacza, komunikacja z tłumaczem, czynniki procesu komunikacji językowej (tłumacz, język, kody, kanał itd.) w komunikacji bezpośredniej bez tłumacza i z tłumaczem oraz w komunikacji pośredniej bez tłumacza i z tłumaczem. Rodzaje tłumaczeń: translacja a przekład adaptacyjny, cele i przyczyny adaptacji tłumaczeniowej, rozróżnienie między tzw. Übersetzen i Dolmetschen (kryteria), tłumaczenie (Dolmetschen) konsekwentne i symultaniczne. Pojęcie odpowiednika i ekwiwalencji w translatoryce: odpowiednik a ekwiwalent - płaszczyzna leksemu i tekstu, relacje między potencjalnymi odpowiednikami w dwóch językach (Koller), ekwiwalencja w językoznawstwie kontrastywnym i w translatoryce (ekwiwalencja systemowa i aktualna/tekstowa), rodzaje ekwiwalencji tłumaczeniowej (pełna, maksymalna, częściowa, aktualna, zerowa), operacje przy likwidacji ekwiwalencji zerowej (przejmowanie formalne, przejmowanie treściowe, zasady tworzenia nowych słów; leksykalizacja neologizmów). Operacje w procesie translacji: operacje w zakresie kategorii gramatycznych - operacje formalne (morfologia, składnia, słowotwórstwo), operacje na płaszczyźnie treściowej (utrzymanie/zmiany znaczenia i sensu), operacje związane z tłumaczeniem frazeologizmów. Aspekty procesu przekładu: aspekty składniowe i słowotwórcze, aspekty stylistyczne (ew. zmiana płaszczyzny, figury stylistyczne itd.), problemy tekstologiczne: problem aktów mowy (aspekty pragmatyczne), problem rodzaju tekstu (cechy poszczególnych rodzajów), aspekty semantyczne - nadrzędność znaczenia tekstu nad znaczeniem leksemu, aspekty kulturowe i międzykulturowe, tłumaczenie elementów gwarowych. Przebieg procesu przekładu: analiza tekstu do tłumaczenia (treściowa, tekstologiczna, językowa), konieczność wymiany między informacją jawną i ukrytą (przyczyny, realizacja), dodatkowe informacje intertekstualne lub w formie odnośników, tworzenie wersji roboczej - zachowanie ekwiwalencji komunikatywnej, tworzenie wersji ostatecznej - dopracowanie językowe, ocena tłumaczenia. Tłumaczenie poszczególnych rodzajów tekstu: teksty informacyjne (użytkowe), teksty apelujące (wokatywne, dyrektywne), teksty narracyjne (literatura), teksty sceniczne, pomoce tłumacza (w języku niemieckim).

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

- Katharina Reiß/Hans J. Vermeer: Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie, Tübingen, 1984.
- Werner Koller: Einführung in die Übersetzungswissenschaft, Heidelberg, 1979.
- Mary Snell-Hornby/Hans G. Höhlig/Paul Kußmaul/Peter A. Schmidt (ed.), Handbuch Translation, Tübingen, 1999.
- Barańczak St., Ocalone w tłumaczeniu, Poznań, 1992.
- Dąbbska-Prokop U., Mała encyklopedia przekładoznawstwa, Częstochowa, 2000.
- Genzler, E., Contemporary Translation Theories, Multilingual Matters, Clevedon, 2000.
- Kielar B. Z., Tłumaczenie i koncepcje translologiczne, Wrocław, 1988.
- Pisarska A., T. Tomaszewicz, Współczesne tendencje przekładoznawcze, Poznań 1998.
- Snell-Hornby M., Translation Studies. An Integrated Approach, John Benjamins: Amsterdam and Philadelphia, 1995.

- Steiner G., After Babel, Aspects of language and Translation, New York, 1975.
- Tabakowska, E. Językoznawstwo kognitywne a poetyka przekładu, Kraków, 2001.
- Wojtasiewicz O., Wstęp do teorii tłumaczenia, Warszawa, 1996.
- Baker M., In Other Words. A coursebook in translation, London and New York, 1992.
- Barnstone W., Poetics of the Translation, Yale Univ. Press, 1991.
- Pöschhacker, F., M. Shlesinger. The Interpreting Studies Reader, London & New York, 2002.
- Routledge Encyclopedia of Translation Studies, ed. Mona Baker, London and New York, 1998.
- The Translation Studies Reader, ed. Lawrence Venuti, London and New York, 2000.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Biaduń-Grabarek, H, Die sprachlichen Operationen im Translationsprozeß anhand der Translation Deutsch-Polnisch, w: Kątny, A. (ed.): Theorie und Praxis der deutsch-polnischen Konfrontation und Translation, Rzeszów, 1989.
- Biaduń-Grabarek, Die morphologischen Übersetzungsverfahren bei der Translation Deutsch-Polnisch, w: Biaduń-Grabarek, H. (ed.): Linguistik - Linguolandeskunde - Landeskunde, Rzeszów, 1989.
- Grabarek, J., Zur Auflösung der Nulläquivalenz im nominalen Bereich bei der Translation aus dem Deutschen ins Polnische, w: SGP XV.
- Grabarek, J., Versuch der Typologie der Entsprechungen der DDR-spezifischen gesellschaftlich-politischen Lexik in polnischen Translaten, in: Józef Grabarek (Hrsg.): Probleme der germanistischen Linguistik und Methodik, Rzeszów, 1989, S. 93-111.
- Grabarek, J., Zu einigen Strukturesemantischen Regularitäten bei der Wiedergabe deutscher Nominalkomposita mit Verbalstamm als erste unmittelbare Konstituente im Polnischen, in: Andrzej Kątny (Hrsg.): Theorie und Praxis der deutsch-polnischen Konfrontation und Translation, Rzeszów, 1989, S. 149-176.
- Anforderungen an die Texte für Translationsübungen, in: Helmut Stetter (Hrsg.): Proben. Konferenzbeiträge, Warschau 1989, S. 172-180.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W01, K_W02, K_W04, K_W05, K_W06
K_U02, K_U04
K_K04

Wiedza

K_W01, K_W02, K_W04, KW_05, K_W06

Student:

- wie, jakie miejsce zajmuje i jakie znaczenie odgrywa teoria przekładu w kulturze i w społeczeństwie (K_W01);
- rozumie wagę i znaczenie wiedzy o języku w nauce i zna właściwą metodologię w tej dyscyplinie (K_W02);
- zna zaawansowane pojęcia i terminy, obecne w literaturze naukowej związanej z przekładem (K_W04, K_W06).
- zna metody badawcze stosowane w teorii przekładu (K_W05).

Umiejętności

K_U02, K_U04

Student:

- potrafi w sposób zaawansowany formułować i analizować problemy badawcze, skutecznie selekcjonować właściwe metody i narzędzia, a także prezentować wyniki badań w zakresie przekładu (K_U02);
- potrafi wskazywać problemy teoretyczne w teorii przekładu, odnosząc się do innych dziedzin naukowych (K_U04).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K04

Student:

- jest świadomy tego, jakie problemy etyczne wiążą się z wykonywaniem zawodu tłumacza (K_K04).

Kontakt

maciej.plawski@ug.edu.pl